

70
SV

FACTS

Europeiska arbetsmiljöbyrån

Unga arbetstagare – fakta och siffror Exponering för risker och hälsoeffekter

I denna rapport sammanfattas en rapport från europeiska riskcentrumet (1) som tar upp arbetsmiljöfrågor med tanke på en särskild riskgrupp eller sektor av arbetstagare. Rapporten ingår i ett större projekt vars mål är att tidigt identifiera nya tendenser och risker i arbetet för att hjälpa till att bättre inrikta resurserna och göra det möjligt att snabbare sätta in effektiva åtgärder.

Befintliga studier av risker i arbetet som unga människor ställs inför har vissa metodrelaterade problem (2). Underrapportering kan ske på grund av de unga arbetstagarnas bristande kunskaper om rapporteringsförfarandet och att de tvekar inför att rapportera faror och risker. Det är också svårt att få tag på statistik på EU-nivå uttryckt efter ålder och särskilda uppgifter om exponeringen för unga arbetstagare (3), särskilt för de sektorer och yrken i vilka de oftast är sysselsatta. Detta är särskilt fallet inom service- och hotell-, restaurang- och cateringsektorn samt detaljhandeln. Det finns även ett antal förbryllande faktorer. Den högsta andelen bullerutsatta arbetstagare finns t.ex. i byggsektorn, industrin, jordbruket och transportsektorn, medan det högsta absoluta antalet utsatta arbetstagare finns i tjänstesektorn (försäljning, personlig service, utbildning, hälsovård och socialt arbete).

Av detta skäl används i denna rapport icke-jämförbara data, exempel från en enda medlemsstat, engångsstudier, samt studier utan nationella officiella uppgifter för att fylla luckor och visa på något av komplexiteten i situationen för unga människors riskexponering.

Exponering för risker

Enligt europeiska och vissa nationella källor är unga arbetstagare mer utsatta för följande fysiska arbetsfaktorer: buller, vibrationer, värme och kyla samt hantering av farliga ämnen.

Unga människor som arbetar på hotell och restauranger och i byggindustrin är särskilt utsatta för kraftigt buller. Unga arbetstagare är också särskilt mottagliga för akustiska chockskador då de utgör en stor del av arbetskraften vid callcenter.

© Centrala arbetsinspektoratet, ministeriet för ekonomi och arbetsmarknadsfrågor, Österrike.

Exponering för värme är vanligt i utomhusyrken (jordbruk eller byggföretag), industrin, och hotell och restauranger.

Farliga ämnen påträffas i många olika arbetsmiljöer där unga arbetstagare är sysselsatta: bl.a. jordbruks- och byggkemikalier, rengöringsprodukter, bensin, lösningsmedel och frisörprodukter.

Enligt enkätresultat från EU och nationella källor verkar det som om fysiskt ansträngande arbetsfaktorer (t.ex. arbete i obekväma ställningar, hantering av tung last och monotont arbete) är vanligare bland unga arbetstagare än bland den genomsnittliga arbetskraften. Som följd av detta löper unga arbetstagare en stor risk att utveckla belastningsbesvär (bl.a. smärta i ländryggen). Enkätundersökningarna tyder också på att unga arbetstagare är mindre insatta i arbetsriskerna.

Med den i dagens värld allt hastigare takten i både livet och arbetet måste unga människor arbeta med allt snävare tidsscheman och i mycket hög hastighet. Och trots att enkätundersökningarna tyder på att de arbetar färre timmar än den genomsnittliga arbetande befolkningen har unga människor mer skiftarbete och oregelbundna arbetstider.

Det är också troligare att unga arbetstagare rapporterar att de blir utsatta för oönskad sexuell uppmärksamhet. Unga kvinnor med otrygga arbeten i hotell- och servicesektorn löper mycket större risk att utsättas för sexuella trakasserier.

Hälsoeffekter

Olyckor utan dödlig utgång

Enligt nationella och europeiska uppgifter är risken större att unga arbetstagare råkar ut för arbetsolyckor. Oaktat detta finns det stora variationer i olyckstalen och olycksorsakerna mellan olika sektorer och yrken. Enligt de senaste EU-uppgifterna (4) är incidensen av arbetsolyckor utan dödlig utgång mer än 40 % högre bland dem som är mellan 18 och 24 år. Särskilt unga män verkar vara en riskgrupp för säkerhet i arbetet.

Olyckor med dödlig utgång

Enligt EU:s siffror drabbas unga arbetstagare av totalt sett färre antal olyckor med dödlig utgång. Dessa resultat överensstämmer med rön från hela världen.

Trots detta kan antalet olyckor med dödlig utgång bland unga arbetstagare vara mycket stort i vissa sektorer. Jordbruket står för de flesta, följt av byggbranschen, transport-, kommunikations- och

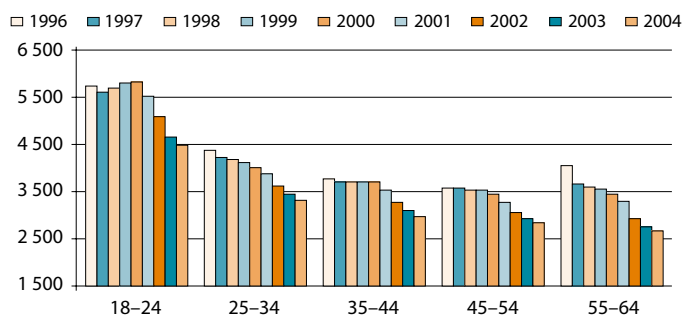
(1) <http://osha.europa.eu/publications/reports/7606507>

(2) Breslin, F. C., Day, D., Tompa, E., Irvin, E., Bhattacharyya, S., Clarke, J., Wang, A., *Systematic review of risk factors for work injury among youth*, Toronto: Institute for Work and Health, 2005.

(3) Unga arbetstagare: 15–24 år gamla.

(4) Europeisk statistik över olycksfall i arbetet (ESAW).

(5) Jordbruk; tillverkning; el-, gas- och vattenförsörjning; byggverksamhet; partihandel och detaljhandel, reparation av motorfordon, motorcyklar, personliga artiklar och hushållsartiklar; hotell- och restaurangverksamhet; transport, magasinering och kommunikation; finansiell verksamhet; fastighets- och uthyrningsverksamhet, företagstjänster.

Standardiserad incidens för olyckor 1996–2004 (över tre förlorade dagar, per 100 000 arbetstagare, nio större branscher (6), Europeisk statistik över olycksfall i arbetet, ESAW).

tillverkningssektorn. Byggindustrin är den sektor där unga arbetstagare råkar ut för flest antal olyckor med dödlig utgång.

Det är även oroande att också dödsfall genom våld ökar i detaljhandeln i vissa länder och står för en hög andel av dödsfallen bland kvinnor i denna sektor.

Yrkessjukdomar och hälsoproblem

Unga arbetstagare har en mindre genomsnittlig risk att få yrkessjukdomar än äldre arbetstagare. Yrkessjukdomar behöver ofta upprepad exponering och/eller en latensperiod för att utvecklas och upptäcks inte alltid på grund av korttidsanställningar.

Enligt Europeisk statistik över arbetssjukdomar (EODS) är de fem främsta yrkessjukdomarna hos arbetstagare mellan 15 och 35 år allergiska reaktioner, hudirritation, lungbesvär, infektionssjukdomar och belastningsbesvär. År 1999 stod unga arbetstagare under 25 år för 86,5 % av alla självrapporterade hälsoproblem som berodde på lungbesvär och som ledde till över två veckors arbetsfrånvaro. Nästan hälften av alla självrapporterade hälsoproblem som berodde på stress, depression och oro och som gav upphov till mer än två veckors arbetsfrånvaro rapporterades av unga arbetstagare under 25 år (48,9 %).

Även om dessa resultat inte visar de exakta siffrorna för unga arbetstagare så ger de en fingervisning om dessa. Som exempel kan nämnas att dermatit, besvär i nacke, axlar, armar och händer samt stress är vissa av de främsta orsakerna till arbetsrelaterade sjukdomar i detaljhandeln.

Behov av förebyggande och forskning

Möjliga orsaker till det högre antalet arbetsolyckor och de hälsoproblem som påtalas ovan är bl.a. de unga arbetstagarnas bristande erfarenhet, deras fysiska och psykiska omognad och bristande förståelse för arbetsmiljöfrågor, och att arbetsgivarna inte tar hänsyn till dessa faktorer genom

Europeiska gemenskapen, 2006.

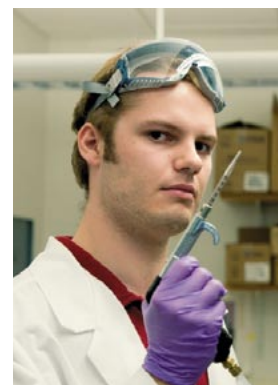
att erbjuda dem lämplig utbildning, arbetsledning och skydd, och genom att placera unga människor i arbetssituationer som passar dem. Arbetsrelaterade risker för unga arbetstagare måste tas på allvar. Många av riskfaktorerna betraktas fortfarande som

oupplösligt förbundna med deras riskbeteenden eller den korta tid de deltar i arbetet.

Särskilda riktade åtgärder måste genomföras i utbildningen liksom i det dagliga arbetet på arbetsplatsen.

Viss forskning tyder även på att rehabiliteringsåtgärder kan vara mindre inriktade på unga arbetstagare, och lägre återhämtningstider för unga arbetstagare kan också tyda på en bristande medvetenhet om de risker de utsätts för och följderna därav.

Kunskapen om de platser där unga människor arbetar vittnar om att dessa sektorer bör utses för hjälp med utbildning i arbetsmiljöfrågor liksom förebyggande åtgärder. Kunskapen om deras främsta hälsorisker vittnar även om att arbetsgivarna och de unga arbetstagarna behöver få information om dessa hälsorisker.

Rekommendationer för forskning och praxis

- att inrikta sig på sektorer där unga arbetstagare löper störst risk,
- att inrikta sig på de vanligaste riskerna när man informerar arbetsgivare och de unga arbetstagarna själva,
- att inrikta sig på arbetsförmedlingarna när man informerar om de risker unga arbetstagare är utsatta för,
- att ge inspektörer utbildning i var de flesta unga arbetstagare är sysselsatta och de risker de kan utsättas för,
- att ta hänsyn till de särskilda behoven hos vissa grupper av unga arbetstagare (män/kvinnor, invandrare osv.),
- att vara särskilt uppmärksam på deltidsarbetande och tillfälligt anställda. Råden bör innefatta vikten av att ägna särskild uppmärksamhet åt unga arbetstagare och särskild vägledning bör ges till arbetsgivare, inspektörer och förebyggande enheter,
- att i riktlinjerna om skiftarbete ta upp frågor som rör unga arbetstagare,
- att ändra prioriteringarna i rehabiliterings- och anställbarhetspolicyn för skadade arbetstagare så att den omfattar unga arbetstagare,
- att införliva arbetsmiljöfrågor i utbildningen. Detta är av särskild vikt för dem som påbörjar otrygga arbeten, som får mindre utbildning i arbetet och är svåra att nå.

Mer information

Rapporten bidrar även till byråns årliga kampanj, som 2006 ägnades åt skyddet av unga människor på arbetet. Under slogan "Säker start" deltar över 30 länder aktivt i Europas största arbetsmiljökampanj till skydd för unga arbetstagare.

Information om sysselsättning och de sektorer där unga arbetstagare främst är sysselsatta sammanfattas i **Facts 69: Unga arbetstagare – fakta och siffror: Ungdomssysselsättning.**

Mer information om säkerheten för unga arbetstagare finns på: <http://ew2006.osha.europa.eu/>

Europeiska arbetsmiljöbyrån

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tfn (+ 34) 94 479 43 60, Fax (+ 34) 94 479 43 83

E-post: information@osha.europa.eu

© Europeiska arbetsmiljöbyrån. Kopiering tillåten med angivande av källan. Printed in Belgium, 2007

